מפניני הפרשה - מאמר

מילוי מצברים

"...**היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבוקר...**" (פרק ו' – ב') מפרש רש"י: "**הרי העניין הזה בא ללמד על הקטר חלבים ואיברים שיהא כשר כל הלילה**". הלילה, זמן החשיכה מסמל 'הסתר פנים' - "**ישת חושך סתרו**" (תהלים יח'). זמן שליטת כוחות הרוע הן בעולם והן באדם - "**תשת חושך ויהי לילה בו תרמוש כל חיתו יער**" (תהלים קד'). לכן "**כל הקרבנות אין מקריבים אותן אלא ביום, שנאמר**: "**ביום צוותו את בני ישראל להקריב את קרבניהם**" (ויקרא ז') -"ביום" ולא בלילה. ועם כל זאת מדין תורה קורבן שהקריבוהו ביום וזרקו דמו ביום, מקריבים את איבריו כל הלילה.

יש בזה לקח יסודי וחשוב, המבוסס על מה שכתב רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל. על הפסוק: "**אלוקים, אלי אתה אשחרך**" מפרש רש"י: **אשחרך – אבקשך**. "**צמאה לך נפשי כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים**" פירוש: צמאה לך נפשי כאדם ההולך במדבר וצמא למים. "**כן בקודש חזיתיך**" פירוש: באותו צימאון, בו עבדתיך – כך אזכה: "לראות עוזך וכבודך".

פירש הרבי מרוזין: אשרי המסתופפים כל ימיהם באוהלי תורה, תחומים בארבע אמות של הלכה, אפופים אווירת קדושה וטוהר, מעין העולם הבא. אך מה יעשו המוני העם, הטרודים על המחיה ועל הכלכלה, ונשאבים בעל כרחם לחיי החולין להביא טרף לביתם. הרי אווירת השוק עלולה להשפיע עליהם, לקרר אותם ולסחוף אותם. אז איך יתמודדו עימה? יש עצה: "**אלוקים! אלי אתה, אשחרך**". אם אקום בשחר, בבוקרו של יום, ואבקשך, אזי גם אם אפנה לחיי החולין ואלך לשוק, ושם "**צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים**" - גם אם אין שם לחלוחית של קדושה, ואין טיפת מים, "אין מים לא תורה", אחזיק מעמד. ומדוע, כי "כן בקודש חזיתיך", שהרי בבוקר עמדתי לפניך, ו "מלאתי מצרים" שעוזרים לי "**לראות עוזך וכבודך**"!

מסר זה מוצאים אנו בדין שלפנינו. אם הקרבן מוקרב ביום המסמל האורה ושליטת כוחות הקדושה, אפשר להקריב את האיברים גם בלילה, בעת החשיכה. כי כלל הוא, שבקדשים הלילה הולך אחר היום.

מסר זה אינו רק לגבי קודשים ולא רק לגבי תפילת השחר המקרינה על כל היום, אלא גם בעניין החגים. כמובא במדרש בבראשית רבה על הפסוק: "**וירא והנה באר בשדה**" - זו ציון (בית המקדש). "**והנה שלושה עדרי צאן אלו שלושה רגלים** (פסח שבועות וסוכות). "**כי מן הבאר ההיא ישקו**" - משם היו שואבים רוח הקודש. "**והאבן גדולה על פי הבאר**" - זו שמחת בית השואבה. "**ונאספו שמה כל העדרים**" - מכל הארץ. "**וגללו את האבן**" - משם שאבו רוח הקודש, "**והשיבו את האבן למקומה**" – שתהא מונחת לרגל הבא.

וכתב רבי ירוחם זצ"ל המשגיח של ישיבת "מיר", בביאור דברי המדרש, שהשפעת החג זהה להשקיית הצאן. אומנם הבאר פתוחה הייתה רק בשעת ההשקייה, ולאחר מכן שבה האבן וכיסתה את הבאר. ואכן כך הם רגשי הקודש והתפעמות הנפלאה – "שאיבת רוח הקודש" מלא חופניים, לא הייתה אלא בימי המועד. אבל ממנה היו רווים עד לפעם הבאה!

כך, כל יהודי "ממלא מצברים" רוחניים בימי החג: תפילה כהלכתה, הלל נרגש, קריא התורה, לימוד תורה, סעודת חג. הן באכילת "מאכל האמונה" בפסח, והן בישיבה ב "צל האמונה" בסוכות וכדומה. והקדושה והרוממות ממשיכים ללוותו לאורך זמן, "מונה לרגל הבא"!

בין אדם לחבירו

תחום רגיש לעניין דיבור לתועלת הוא תחום הכשרות. העלאת ספקות באשר למהימנות הכשר מבלי להתבסס על ידיעות מהימנות נחשבת ללשון הרע. אם יש למישהו סיבה לפקפק בהידורו של הכשר מסוים, עליו לדון על כך עם רב מוסמך שידריכו איזה צעדים עליו לנקוט.

גם אם רב סובר שאין לסמוך על הכשר מסוים, לא מן ההכרח שאין לסמוך על אותו הכשר. הרב המקומי יחליט על מהימנותו של הכשר עבור בני קהילתו, או יפנה אותם לפוסק ידוע אשר יחליט בעניין.

שואל ומשיב

שאלה: מהי משמעות החירות אותה מזכירים בתפילות שבימי הפסח?

תשובה: טרם שנשיב על שאלתה זו, ננסה להשיב לשאלה: מדוע היה צריך עם ישראל לפני הופעתו כעם להשתעבד באופן נורא כל כך במצרים?

הסברים רבים נאמרו בזה, ונראה שההסבר הפשוט הוא, מפני שייעודו של עם ישראל לתקן את העולם מבחינה מוסרית, וכדי שיוכל לעשות זאת עליו להכיר באופן מוחשי את הסבל והכאב שיכול אדם לגרום לזולתו.

וכן מצאנו בכמה וכמה מקומות בתורה, שכאשר התורה מצווה על עניינים שבין אדם לחבירו, היא מזכירה את ניסיוננו במצרים, ומהם: "וְגֵר לֹא תִלְחָץ, וְאַתֶּם יְדַעְתֶּם אֶת נֶפֶשׁ הַגֵּר, כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם" (שמות כג, ט). וכן נאמר: "וְכִי יָגוּר אִתְּךָ גֵּר בְּאַרְצְכֶם לֹא תוֹנוּ אֹתוֹ. כְּאֶזְרָח מִכֶּם יִהְיֶה לָכֶם הַגֵּר הַגָּר אִתְּכֶם וְאָהַבְתָּ לוֹ כָּמוֹךָ, כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם". (ויקרא יט', לג-לד) וכן אמרו חז"ל בירושלמי במסכת ראש השנה פרק ג' הלכה ה' שלפני שהתחיל הקב"ה להכות את המצרים אמר למשה לצוות את ישראל על מצוות שילוח עבדים, מדוע?

כדי שעוד לפני שישתחררו ממצרים יקבלו על עצמם, שכאשר יהיו הם עצמם בני חורין ויהיו להם עבדים, לא יתעמרו בהם, ואחר שש שנים ישלחום לחופשי ויעניקו להם מתנות בנדיבות (ירושלמי ר"ה ג, ה).

אכן דבר מופלא אירע ביציאת מצרים, שהרי כל העמים שבעולם בשעה שהם מצליחים לגבור על משעבדיהם, מתגאים הם והופכים את עצמם למשעבדים לאדוניהם לשעבר. ואילו ישראל, גם אחר שהמצרים הוכו לגמרי, לא ניסו לגבור עליהם ולשעבדם אלא רק לצאת לחירות, ולמעשה זו הפעם הראשונה שהרעיון המוסרי של חירות האדם נתגלה בעולם.

על שם זה נקרא חג הפסח חג החירות, ועל כן תיקנו לנו חז"ל לומר בנוסח התפילה – "זמן חירותנו", ונראה לומר שלא בכדי הוא הראשון לרגלים, שבו הונח היסוד לחירותו של האדם, וממילא לאחריותו המוסרית על כל מעשה שהוא עושה ביחיד וכחלק מחברה. עוד יתכן לומר שלכן היו מונים את שנות המלכים מחודש ניסן, כדי שרעיון החירות יהיה בתשתית מלכות ישראל.

מפניני הפרשה - רעיון

טובל ושרץ בידו

"**צו את אהרן ואת בניו לאמר, זאת תורת העלה**" (פרק ו' ב') גם בפרשה זו, כמו הפרשה הקודמת, עוסקת בענייני הקורבנות. בשתי הפרשיות מפורטים הדינים של הקורבנות: קורבן ה 'שלמים', קורבן ה 'חטאת', קורבן ה 'אשם', קורבן ה 'עולה', וקורבן ה 'מנחה'. בפרשה נמנות גם הסיבות מתי מובא כל קרבן, מי חייב בו וכיצד מקריבים אותו.

קרבן "אשם" מקריב אדם שעושה תשובה על עבירה של גניבה, גזל או חמס. אולם, אל יטעה אדם לחשוב, כי די בהקרבת קרבן "אשם" ובכך מתכפר עוונו ונמחק חטאו. הגזלן, הגנב, החמסן, או כל הפוגע בצורה אחרת באדם אחר, לא יוכל לכפר על מעשהו רק על ידי הבאת קרבן לה', אלא עליו לפצות תחילה את הנפגע. רק לאחר שעשה כן, הוא ממשיך "להתפיים" גם עם ה' על ידי הבאת קר בן לה'. עליו לפצות תחילה את הנפגע, לתקן את העוול שגרם, להחזיר את המצב לקדמותו, ורק לאחר מכן עליו להביא גם קרבן "אשם" לה'.

כל חטא כלפי האדם יש בו גם פגיעה באדם וגם חטא כלפי הקב"ה בורא האדם. את חטאו כלפי האדם יכול החוטא לתקן על ידי בקשת סליחה, תיקון העוול, השבת הגזלה והשגת מחילתו השלמה של הנפגע. רק לאחר שעשה כן, הוא ממשיך "להתפיים" גם עם ה' על ידי הבאת קורבן.

לא יתכן כלל להקריב קורבן כל עוד לא תוקן החטא עצמו. החוטא לאדם ולאחר מכן מנסה להתכפר על ידי הבאת חטאת שמינה למקדש, דומה ל "מי שטובל ושרץ בידו". שהרי השרץ מטמא את האדם, ואילו הטבילה נועדה לטהרו מטומאה זו, אם כן לא ייתכן להיטהר כל עוד מוסיפים להחזיק ביד את השרץ גורם הטומאה.

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

החייל לביא בן אורית ג'הסי ע"ה הי"ד

אהרון בן שרה שרון ע"ה אברהם בן שליה סלחה גנדי הכהן ז"ל

שלום בן שלום כתריאל ע"ה | אליהו בוקובזה בן ורדה ז"ל

יצחק בן תקוה ואברהם מאירי ז"ל | שלמה בן רחל תורג'מן ז"ל

נר ה' נשמת אדם, גיליון זה מוקדש לעילוי נשמת:

סימונה בת מרסדס אלמליח ע"ה | יפה סופיה בת שרה בתיה מאירי ע"ה

מרסדס אוריה עמר ע"ה והי"ד בת רחל הי"ו | יפה בת שרה רומי ע"ה

שרה שרח בת מרים כהן ע"ה | רבקה בת ג'ונג'ון תפילין ע"ה

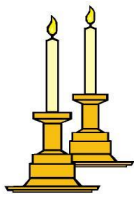
חוה לאה בת מינדה פוגל ז"ל | גזל בת זהרה עוגן ז"ל

בס"ד יט' לחודש אדר ב' ה'תשפ"ד
שנה שלושים גיליון מספר 27
יוצא לאור על ידי שמעון בוחניק
רב קהילה בישוב חשמונאים

קול ששון

פרסומים תורניים
בהלכה, הגות, אגדה ופרשת שבוע
ע"ש ששון בן שמחה לבית בוחניק ז"ל

חשמונאים (שעון קיץ)
כניסת שבת וחג: 18:39
יציאת שבת וחג: 19:37
זמן רבנו תם: 20:04

שבת קודש
פרשת צו
שבת פרשת פרה
מפטירים
"בן אדם בית ישראל"
(יחזקאל פרק לו' - ט')

מהלכות פסח – מהלכות בדיקת חמץ עפ"י שו"ע ופוסקים אחרונים

בדיקת חמץ - הקדמה

אכילת חמץ בשבעת ימי הפסח, אסורה, שנאמר בתורה: "**כל מחמצת לא תאכלו**". בנוסף נאמר: "**תשביתו שאור מבתיכם**" וכן - "**לא יראה לך**". מכאן שמצוות השבתת החמץ כוללת גם מצוות עשה וגם מצוות לא תעשה.

אומנם מדין תורה אפילו בחמץ שאדם יודע את מקום הימצאו, מספיק שיבטלו בלבו ויחשוב כאילו הוא עפר, או שיפקיר אותו בפני שלושה בני אדם. אולם חז"ל תיקנו כי בתחילת ליל יד' בניסן יש לבדוק את החמץ לאור הנר, ולבדוק בחורים ובסדקים ובכל מקום שיש סיכוי שיהיה שם חמץ. תקנת חכמים נבעה מהסיבות הבאות:

- החמץ מצוי כל השנה והאדם רגיל אליו, ויכול לבוא לידי מכשול.
- התורה אסרה את החמץ אפילו בבל יראה, לכן גם חכמים החמירו.

בבדיקת חמץ וביעורו, האדם יגע וטורח על מנת לאתר ולשרוף את הלחם ואת העוגות, אשר ליבו חומדם, וזאת כדי לעשות רצון ה', פעולה המעוררת סנגוריה גדולה על עם ישראל.

לפני הבדיקה

א. לפני ליל יד' בניסן יש לנקות את הבית ומקום העבודה, את מקומות האחסון בבית, החצרות, המכונית, המקרר, כיסי הבגדים, ספרי לימוד, תיקי בית הספר וכו'. בפרט יש לדקדק בניקוי המטבח בו מצוי החמץ.

ב. יש לנקות היטב את הסידורים לברכת המזון, הזמירונים שמשתמשים בהם לשירה ופיוטים בשבתות וימים טובים, מפני שמצוי בהם פירורי לחם וכדומה, ויש לחוש שבליל הסדר יפלו מהם לתוך המאכלים ואנשים יכשלו באכילת חמץ בפסח, וטוב ונכון להשתמש במיוחדים לפסח.

ג. בדיקת החמץ צריכה לכתחילה להתבצע מיד בתחילת הלילה, אחרי תפילת ערבית. לכן תיקנו חכמים לא להתחיל בפעולה שניתן להמשיך בה ולעכב את זמן הבדיקה, כגון אכילה, מלאכה, לימוד תורה ועוד, החל מחצי שעה לפני זמן הבדיקה. עם כל זאת מותר לאכול מאכלים קלים, כגון פירות, ירקות שתייה ופת או עוגיות פחות מ "כביצה".

ד. לפני הבדיקה יש להניח את החמץ שמשאירים לאכילה או למכירה במקום שמור היטב. גם את החמץ שמוצאים בבדיקה וצריך לשרפו למחר, יש להניח במקום שמור שלא יאבד.

זמן הבדיקה

ה. זמן הבדיקה הוא ליל יד' בניסן מצאת הכוכבים ולדעת הראב"ד סמוך לצאת הכוכבים, זאת מהסיבות הבאות:

- אור הנר יפה לבדיקה.
- הלילה הוא הזמן המתאים ביותר מפני שבני הבית מצויים.

ו. זמן הבדיקה נמשך כל הלילה. מי שלא בדק בלילה, בדיעבד בודק ביום יד' לפני סוף זמן איסור ההנאה מחמץ מדרבנן, ללא ברכה. מי שבדק לפני ליל יד' חייב לחזור ולבדוק בליל יד' בניסן, אלא אם סגר את המקום ובטוח שלא נכנס חמץ.

מקומות הבדיקה

ז. צריך לבדוק בכל חדרי הבית בחורים ובסדקים, לרבות מרפסות, חדרי מדרגות, וגינות, במכונית ובכל מקום שמשתמשים בו בחמץ.

ח. בבית יש להקפיד על הבדיקה במיוחד במקומות שרגילים להצניע שם חמץ כגון: מזנון, מקרר, ארונות מטבח, ובבית בו יש ילדים גם מתחת למיטות וארונות וכדומה. כמו כן יש לבדוק גם את התיקים של בני הבית ובפרט תיקי הילדים ואת הכיסים שבבגדים ובפרט בבגדי הילדים, מפני שלפעמים שמים בהם עוגות וממתקים וכדומה.

ט. למי שקשה לבדוק בעצמו את כל המקומות, יכול להסתייע בבני ביתו, חברים וכדומה, אשר יחד יחלקו את מלאכת הבדיקה. הם יעמדו לידו בשעה שמברך, ואז יתפזרו לבדוק כל אחד במקומו, על סמך ברכתו.

י. בית הכנסת, בית מדרש וכדומה צריכים בדיקה, אפילו שמנקים אותם לפני כן. אין מברכים על בדיקתם, וטוב לעשותה מיד אחרי בדיקת הבית, שאז היא נפטרת בברכה שמברכים על הבדיקה בבית.

במה בודקים וברכת הבדיקה

יא. בתלמוד ובפוסקים הובא שבודקים לאור הנר, רצוי נר שעווה או נר פרפין, אבל אין בודקים לאור נר אבוקה, נר חלב, שמן, שומן וכדומה.

יב. מותר ורצוי לבדוק לאור פנס כיס, אשר אפשר להכניסו לחורים וסדקים, ולברך על הבדיקה. כדי לשמר את מנהג אבותינו, יש נוהגים להתחיל לבדוק עם נר שעווה או פרפין ולהשלים את הבדיקה עם פנס חשמלי.

יג. מיד אחרי הברכה, מתחילים לבדוק בלי הפסק דיבור או פעולה שלא קשורה לבדיקה. בברכה אחת אפשר לבדוק כמה בתים, אפילו רחוקים זה מזה. מי שהפסיק בדיבור לא בעניין הבדיקה לפני שהתחיל לבדוק – יאמר "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" ויחזור ויברך. אם התחיל לבדוק, לא יחזור ויברך, וכן אם הפסיק בעניין הבדיקה, אפילו לפני שהתחיל לבדוק, לכתחילה גם את זה אין לדבר אלא אחר שבדק מעט.

מנהגים בעניין הבדיקה

יד. עפ"י האר"י הקדוש, טוב לקחת לפני הבדיקה עשרה פתיתי לחם כל אחד פחות מ"כזית", עטופים נייר, ולפזר אותם בבית. אולם אין להסתפק בלקיטתם בלבד, אלא יש לחפש היטב אחר החמץ. אולם מי שרק מקבץ פתיתים אלו לא קיים מצות בדיקה וכמעט בירך ברכה לבטלה. אם לא מצא יבטל אותו בפרוש כשמבטל את החמץ.

פינת העורך

"**זאת תורת העולה**..." (פרק ו' – ב') כתב ה"בן איש חי", שפסוק זה רומז כאן לתורה הקדושה, שנקראת "עולה", מפני שבכוחה עולה בכל דור ודור. שבכל דור מתחזקת אמיתותה ונצחיות התורה. כל הדתות האידיאולוגיות וכל התיאוריות מתנפצות ומתבטלות, ודת האמת קיימת, כמו שנאמר: "**שפת אמת תיכון לעד, ועד ארגיעה** (רגע אחד) **לשון שקר**". וזהו שנאמר "**צו את אהרן...זאת תורת העולה**" - אין צו אלא לשון זירוז, לזרז ללומדה!

ברכות מכל הלב

מזל טוב וברכות מעומק הלב למשה אוראל נגר הי"ו ובחירת ליבו עם רננה גרינברג הי"ו לרגל אירוסיהם הי"ו - להם ולכל בני משפחותיהם.
יהי רצון מלפני שוכן מרומים שתיזכו להופתכם בקרוב ותיזכו להקים בית נאמן וכשר בישראל המושתת על יסוד איתנים של אהבה ויראת שמים לתפארת עם ישראל.

ברכות מכל הלב

מזל טוב וברכות מעומק הלב לבחור היקר חיים טאוב הי"ו בן מירב ואלון טאוב הי"ו ולכל בני משפחתו לרגל הגיעו למצוות.
יהי רצון שיוצר המאורות יאיר את דרכך, וישלה ברכה והצלחה בכל מעשי ידך לטובה ותזכה לעבוד את ה' בשמחה ונחת ומתוך אהבת תורה ויראת שמים ותמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא

"שונה הלכות" – הלכה ומקורה

כללים לגבי אופן אמירת ברכות הנהנין (חלק א')

לגבי אופן אמירת ברכות וברכות הנהנין בפרט מוגדרים מספר הכללים, אותם ניתן לחלק לפי מהותם, והם: א. דרך האמירה – כולל: לא להפסיק בין הברכה לאכילה, להשמיע את הברכה לאוזן, השפה בה נאמרת הברכה. ב. הצניעות הנדרשת באמירת הברכה. ג. ההתנהגות בעת אמירת הברכה – אשר כולל: אחיזת הדבר שמברכים עליו ביד, לא לברך על דבר לפני שנמצא לפניו. להלן נתמקד בהלכות הקשורות לדרך האמירה ולצניעות הנדרשת באמירת הברכה.

המקור בתלמוד

המקור לכך שלכתחילה המברך על אכילה או מצווה צריך להשמיע לאוזנו את הברכה, הוא במסכת ברכות דף טו. ממנה עולה שבאמירת ברכת המזון לדעת כולם לכתחילה צריך להשמיע לאוזנו, אבל אם לא השמיע לאוזנו יצא: **"הקורא את שמע ולא השמיע לאזנו - יצא; רבי יוסי אומר: לא יצא... אלא אי אתמר, הכי אתמר: אמר רב יוסף: מחלוקת בקריאת שמע, דכתיב: שמע ישראל, אבל בשאר מצות - דברי הכל יצא..."**

פסיקת מרן להלכה בשו"ע

כן פסק מרן להלכה בשו"ע בסימן קפה' סעיף ב' שלכתחילה צריך אדם להשמיע לאוזנו מה שמברך. אם לא השמיע לאוזנו, אך הוציא בשפתיו יצא. ואם בירך בליבו מבלי להוציא בשפתיו, לא יצא: **"צריך שישמיע לאזניו מה שמוציא בשפתיו ואם לא השמיע לאוזניו יצא ובלבד שיוציא בשפתיו"**. מרן פסק זאת להלכה גם בסימן רו' סעיף ג'.

המקור בתלמוד

המקור בתלמוד ממנו נלמד לגבי השפה בה נאמרת הברכה, הוא במשנה במסכת סוטה דף לב. אשר המפרטת מצוות שניתן לאומרם בכל לשון, ובכלל זה ברכת המזון (שהיא מצווה מהתורה) ומזה נלמד קל וחומר לגבי ברכות הנהנין (שמצוותם מדרבנן): **"מתני'. אלו נאמרין בכל לשון: פרשת סוטה, ווידוי מעשר, קריאת שמע ותפילה, וברכת המזון, ושבועת העדות ושבועת הפיקדון"**.

פסיקת מרן להלכה בשו"ע

כן פסק מרן להלכה בשו"ע בסימן קפה' סעיף א': **"ברכת המזון נאמרה בכל לשון"**. מרן פסק זאת להלכה גם בסימן רו' סעיף ג', ובהמשך נוסיף פרטי הלכות בנושא זה, עפ"י הפוסקים האחרונים.

המקור בתלמוד

המקור בתלמוד ממנו נלמדת מידת הצניעות הנדרשת בעת אמירת הברכה הוא, במסכת ברכות דף כד. **"אמר מר: זה מחזיר פניו וקורא קריאת שמע. והא איכא עגבות! מסייע ליה לרב הונא, דאמר רב הונא: עגבות אין בהם משום ערוה. לימא מסייע ליה לרב הונא: האשה יושבת וקוצה לה חלתה ערומה מפני שיכולה לכסות פניה בקרקע, אבל לא האיש. תרגמה רב נחמן בר יצחק: כגון שהיו פניה טוחות בקרקע"**.

פסיקת מרן להלכה בשו"ע

כן פסק מרן להלכה בשו"ע בהלכות קריאת שמע סימן עד' סעיף א': **"היה ישן ערום בטליתו, צריך לחוץ בטלית על לבו ואז יקרא, משום דליבו רואה את הערוה אסור. הגה: וה"ה אם לבו רואה ערות חבירו, אסור..."**

בסעיף ד' פסק שיש הבדל בזה בין גברים לנשים, הנובע מההבדל במבנה החיצוני של אברי הרביה: **"יש מי שאומר שהנשים יכולות לברך ולהתפלל כשהן לבושות החלוק, אף על פי שאינן מפסיקות למטה מהלב. הגה: ואם הן ערומות, צריך שתהא ערוה שלהן טוחות בקרקע או שיושבות על שאר דבר, דאז אין לבן רואה ערוה שלהן. מה שאין כך באיש (בית יוסף בשם א"ח ועיין לקמן סימן רו' סעיף ג')"**.

את כל ההלכות הקשורות לדרך האמירה של הברכה ולצניעות הנדרשת בעת אמירת הברכה פסק מרן להלכה בסימן רו' סעיף ג'.

"כל אלו הברכות צריך שלא יפסיק בין ברכה לאכילה. הגה: יותר מכדי דבור (בית יוסף בשם שיבולי לקט); וצריך להשמיע לאזניו, ואם לא השמיע לאזניו, יצא ובלבד שיוציא בשפתיו.

ונאמרים בכל לשון; ולא יברך ערום, עד שיכסה ערותו; במה דברים אמורים באיש, אבל אשה יושבת ופניה של מטה טוחות בקרקע, כי בזה מתכסה ערותה (ועיין לעיל סימן ע"ד סעיף ד'); ואפילו אם אינו ערום, אם לבו רואה את הערוה או שראשו מגולה, אסור לברך".

משנה ברורה

במשנה ברורה בסימן רו' ס"ק יא' כתב: "והוא הדין ברכת המצות בין ברכה להמצוה" ובס"ק יב' מוסף פרטים בעניין הפסק בשהיה והפסק בדיבור בין הברכה לאכילה: **"יותר מכדי דיבור - היינו כדי שאילת תלמיד לרב שהוא שלום עליך רבי ויותר מהכי חשיב הפסק ומיירי בשתיקה אבל דיבור אפילו מלה אחת הוי הפסק כל שהוא שלא לצורך הברכה וכמבואר בסימן קס"ז ס"ו עיין שם עוד יש חילוק בין שתיקה לדיבור דבדיבור הוא לעיכובא וצריך לחזור ולברך אבל בשתיקה הוא רק לכתחילה אבל בדיעבד אפילו שהה הרבה יותר מכדי דיבור אינו צריך לחזור ולברך כל שלא הסיח דעתו בינתיים".**

"כתבו האחרונים דאפילו מפני הכבוד והיראה אסור להפסיק אחר הברכה ואם הפסיק חוזר ומברך ואפילו לעניית אמן או לקדיש וקדושה וברכו ג"כ לא יפסיק".

"לא יברך על מאכל או משקה שהוא חם או קר ביותר משום חשש הפסק. ומי שבירך על מאכל ולאחר שבירך נמאס בעיניו יש לו לאכול קצת שלא יהיה הברכה לבטלה".

"הרוצה לשתות מים ששופך קצת ממנו ישפוך תחלה ואח"כ יברך דתרווייהו איתנהו משום הפסק ומשום ביזוי ברכה כ"כ בשערי תשובה בסימן ר"ב בשם אחרונים".

"כשאוכל אגוז ישברנה ואח"כ יברך דאין כדאי להפסיק הרבה בין הברכה לאכילה ועוד שמא לא ימצאנה יפה ואינה ראויה לברכה ולענין שארי פירות עיין לעיל בסימן ר"ב בשערי תשובה".

ערוך השולחן

בספר ערוך השולחן בסימן רו' סעיף ד' כתב זמן שאילת שלום הוא "שלום עליך רבי ומורי" והדגיש שאמנם להלכה המפסיק בשתיקה אפילו יותר מזה, לא חוזר לברך, ובכל זאת לכתחילה אין להפסיק אפילו בשתיקה בין הברכה לאכילה.

ובשיחה, אין להפסיק אפילו מפני הכבוד או היראה, זאת בניגוד לברכות קריאת שמע, שמותר להפסיק בהם בדיבור מפני הכבוד או היראה.

"אסור להפסיק בין ברכה לאכילה יותר מכדי דיבור דהיינו שאילת שלום תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי ואם הפסיק בשתיקה יותר מזה השיעור יש אומרים שיחזור ויברך (בית יוסף) ויש אומרים שאין לחזור ולברך (שם סימן קמ') וכן עיקר לדינא (מג"א סק"ד).

אבל אם שח בינתים פשיטא שצריך לחזור ולברך (שם) ואין להפסיק בין ברכה לאכילה לא מפני הכבוד ולא מפני היראה ולא דמי לברכות של ק"ש דבשם לא מברכינן לקרא את שמע ולכן אין ההפסק ביטול להקריאת שמע מה שאי כן בברכות הנהנין (שם).

ועוד שהרי ברגע אחת יכול לטעום מהמאכל או מהמשקה כל שהוא ולא תהא ברכתו לבטלה ולכן יזהר האדם מאד בזה".

ובסעיף ה' הדגיש את החובה לברך באופן שישמיע לאוזניו, ולכל הפחות שיוציא בשפתיו ולא יברך בהרהור.

שם ומשפחה

הכהן הגדול בקודש הקודשים

בתוך המשכן היה מקום שבו היה ארון הקדש ובו שני לוחות הברית. מקום זה נקרא "קדש הקדשים" ואסור היה לכהן פשוט להיכנס לתוכו אף פעם. רק הכהן הגדול נכנס לשם פעם אחת בשנה בלבד, ביום הכיפורים, כדי לכפר על חטאי בני ישראל.

באותה שעה שנכנס אהרן הכהן הגדול לקדש הקדשים חלקו לו כבוד גם המלאכים, ואפילו השטן המקטרג לא העז לדבר רעות על ישראל. על דלת ארון הקודש היה חקוק שם ה'. כשנכנס אהרן לקדש הקדשים ביום הכפורים וראה על דלת הארון אור לבן זוהר, שמח כי היה זה סימן טוב לישראל. אור זה רמז לאהרון שה' אינו כועס על העם.

וכשראה אהרן אור אדום זוהר על דלת הארון הצטער כי זה היה סימן רע לישראל. רמז שה' כועס עליהם כי חטאו. ואז היה אהרן צועק אל ה', מתפלל ומבקש ממנו שיסלח לעם ישראל. מקדש הקדשים ששם היה אהרן ועד העזרה, המקום שבו עמדו בני ישראל, היה מתוח חוט. כשראה אהרון את דלת הארון בצבע אדום וידע ששעת כעס היא לעם, היה מנענע את החוט. ראו בני ישראל את החוט המתנועע, הבינו שמצבם רע והצטרפו אל אהרן בתפלה ובתחנונים.

הקב"ה סולח לישראל שעשו תשובה

אחרי תפילות בקשות, והבטחה לקיים תורה ומצוות, היה ה' סולח לעמו ודלת הארון זהרה בלבן. ראה אהרון את צבע הדלת וידע שה' סלח להם, הניע את הפעמונים שקשורים אל המעיל שלבש. שמעו בני ישראל את צלצול הפעמונים שבישר להם על סליחת ה' ושמחו מאוד.

ביום הכפורים, אחרי שהקריבו בני ישראל את השעיר, גדי העזים שכפר להם על חטאיהם, ואחרי שחזרו בתשובה וקבלו עליהם על תורה ומצוות, סלח להם ה', ואפילו השטן שתמיד מכריז על חטאיהם לפני ה', נאלץ להודות שאין עם כמו עם ישראל. וכך אמר לפני ה': "ריבון העולמים, בני עם אחד יש לך בארץ שדומים הם ביום אחד למלאכי השרת.

המלאכים יחפים הם, גם בני אומה זו עומדים יחפים. המלאכים אינם אוכלים ושותים. וגם בני ישראל צמים ביום הכפורים.

מלאכי השרת עומדים ומהללים את שמך. גם בני ישראל עומדים ביום הכפורים ומתפללים אליך. מלאכי השרת נקיים מעוון ושלום שורר ביניהם. גם בני ישראל נקיים מחטא ביום הכפורים ושלום ואחווה ביניהם". שמע הקב"ה את עדותו של השטן, והיה סולח לעמו ביום הכפורים וכותבם בספר חיים טובים.

שאלות מהפרשה

שאלות לכיתות א' עד ג' (חלקן מאוצרות התורה)

1. "אם על תודה יקריבנו" מי צריך להודות על ידי קרבן תודה?

א. יורדי ים שעלו ליבשה. ב. חולה שנתרפא.
ג. מי שיצא מבית הסוהר. ד. כל התשובות נכונות.

2. מי הלביש את אהרון בבגדי הכהונה?

א. הוא התלבש לבד. ב. בניו - אלעזר ואיתמר.
ג. כל בניו: נדב ואביהו, אלעזר ואיתמר. ד. משה רבנו.

3. כיצד למדים בפרשתנו שהקב"ה חס על כבוד האדם שחטא בשגגה?

א. כשהוא מביא קורבן כולם יוצאים מהמקדש. ב. ה' לא חס על כבודו.
ג. קורבן החטאת מוקרב היכן שמוקרב קורבן העולה. ד. א' וג' נכונות.

4. כיצד ידעו בני ישראל שה' קיבל את תשובתם וסלח להם?

א. הכהן הגדול יצא מקודש הקודשים ואמר להם. ב. ע"י בת קול משמים.
ג. לפי קול פעמוני המעיל שהשמיע הכהן הגדול. ד. עפ"י ריח הקטורת.

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח'

5. כמה זמן צריך הכהן גדול לפרוש לפני העבודה ביום הכיפורים?

א. יום אחד. ב. שבעה ימים. ג. חודש. ד. לא צריך לפרוש.

שאלות עפ"י רש"י כיתות ד' עד ח' (המשך)

6. "וַיִּקַּח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו אִתּוֹ" (פרק ח') למה הכוונה "קח את אהרון"?

א. לקחת אותו בדברים. ב. להוליך אותו למשכן הטקס מפואר.
ג. לשאת אותו על כתפו. ד. תשובות א' וב' נכונות.

7. "אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל הַמִּזְבֵּחַ.." (פרק ז') איזו אש ולמה שימשה?

א. אש שבמנורה ושימשה להדלקת המזבח. ב. אש משמים לקורבנות.
ג. אש המזבח ממנה הודלקה המנורה. ד. אש בצד המזבח מאירה לכהן.

8. "וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו" (ז') איזו פעולה התירה לכהן את אכילתו?

א. זריקת הדם על יסוד המזבח. ב. הפרדת החלב מהחזה.
ג. אחרי העלאת האימורים למזבח. ד. אחרי שריפת האימורים על המזבח.

שאלה עפ"י פירוש בעל הטורים - כיתות ד' עד ח'

9. "...מֹשֶׁה לֵאמֹר: צַו אֶת..." (פרק ו') מה רמוז בסמיכות הפסוקים?

א. ציווי לעסוק בתורה. ב. ציווי לכבד את הכוהנים.
ג. ציווי להיזהר במעשה הקורבנות. ד. תשובות ב' וג' נכונות.

שאלה עפ"י פירוש האיבן עזרא - כיתות ד' עד ח'

10. "וְאֵת כָּל הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד " (פרק ח') מי הם 'כל העדה'?

א. כל עם ישראל ללא ערב רב. ב. שבעים זקני ישראל.
ג. ראשי השבטים. ד. תשובות ב' וג' נכונות.

התשובות הנכונות לפרשת פקודי:

1- ג' 2- ב' 3- ב' 4- ד' 5- ג' 6- א' 7- א' 8- ג' 9 - א' 10- א'

(שמיני תשעה') (שיעור 530 חלק א')

לימוד פורה ומהנה

מי שברך אבותינו אברהם, יצחק ויעקב, דוד ושלמה, אליהו ואלישע הוא יברך וישמור וינצור וירומם וינשא את **מלכיאל ושרה פוויילוב וכל משפחתם** הי"ו - מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיהם ומכל צרה ונזק יצילם, ויאריך ימיהם בטוב ושנותיהם בנעימים, בכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויתקיים בהם מקרא שכתוב: **"ויתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש...ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך"** וכן: **"יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך ויחונך, ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום".**